

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona.
 Egész évre 12 " "
 Vidéken: Negyedévre 5 " "
 Egész évre 20 " "

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

A magyar trón örököse.

— okt. 6.

Egy függetlenségi magyar újság napok óta foglalkozik a magyar trónörökösödés kérdésével. Mindenféle törvénytárgyalással igyekszik bebizonyítani, hogy Ferenc Ferdinándnak most született fia a magyar trón jogos várományosa, jóllehet, hogy nem egyenrangú házasságból származott. Ezek a magyarázatok a jogi tévedések egész légiójával támadják a közfelfogást, hogy egy törvényesen, közakarattal és végérvényesen elintéztett ügyet cél nélkül és erőszakosan föltámaszszanak.

A félhivatalos Magyar Nemzet vezető cikkben válaszol erre a taktikázásra.

Minő célja, minő üdvös hatása lehet ennek az irányzatnak és hamis fölfogás hirdetésének? Mi jót remélhetünk mi attól, ha az elmékben a fogalmakat összekuszálják egy olyan

kérdés föltámasztásával, mely már komoly diskusszióknak még tárgya sem lehet?

A trónörökös házassága örök időkre elintéztett ügy Magyarországnak. Ennek a kérdésnek minden közjogi vonatkozása fölött az akták immár lezárva. Az egész ország színe előtt, a nemzet szuverén törvényhozásában kristálytisztasággal nyilatkozott meg ebben a kérdésben a magyar nemzet közjogi fölfogása. Az a fölfogása, amely örök időkre le van fektetve az ország törvényeinek tárában. Széll Kálmán volt az, aki rigorózus közjogi fölfogásának behatása alatt ezt a kérdést a törvényhozás termébe bevitte. És ma, az oktalanul és könnyelműen próbálkozó hangok hallatára, emlékezünk reá újól. Meit elhatározásával a kérdésnek olyan egyedüli megnyugtató és meg nem bolygatható elintézését tette lehetővé, amely ma is, a jövőben is, egyenesen kizárja azt, hogy újabb

vitázás aktualizálására irányuló törekvések valaha sikerüljenek.

A képviselőház diskusszióira még élénken emlékszünk. Ragyogó napjai voltak azok a magyar országgyűlésnek! Naplói örök dokumentumai maradnak a magyar jogfölfogás tisztaságának.

Ebből a diskusszióból jegecesedett ki az a fölfogás, mely bizvást mondható az osztatlan magyar közjogi fölfogásnak: Ferenc Ferdinánd főherceg hitvese magyar királyné nem lehet, fiutódai osztrák főhercegeknek nem tekinthetők, következésképpen a magyar trónra igényt nem tarthatnak.

És e világosan, jellegzetesen kialakult tételek nem novumai a magyar korpus juris-nak. Azok a ragyogó elmék, azok a klasszikus közjogászok, akik e tételeket, mint az ország közjogi fölfogását szavakba öntötték: Széll Kálmán, Szilágyi Dezső, Horánszky Nándor, nem statuáltak új dolgokat. Funda-

Az első aszfaltbetyár.

Irtó: Quintus.

Finesi: (14 éves felsőbb leány. Még a nőképzőbe jár. Éppen az Andrássy uton megy reggel 8-kor. Otthon kissé elaludt és sietve kellett felöltöznie. Sebteben a legszebb ruháját kapta magára és már nem volt ideje levetni. E miatt a mamája össze is szidta, tehát izgatott és ki van pirulva. Mäskülönbén esinos, magastermetü hölgyecske. A járókelök utana fordulnak, a mint elvágtat mellettük.)

Egy fiatal ur: (a sok közül Világos ranglanban. Jól vasalt nadrágja kissé föl van túrvé, mivel az éjjel eső esett. Valószínűleg magánhivatalnok; de lehet földmivelésügyi segédfogalmazó is. Finesit követi.)

Finesi (mindig magában): Hát ez miféle majom lehet. Már az Oktogontól kezdve jön utánam. Világosan láttam, hogy az Abbaziából jött ki, a hol reglizett. Jaj, ez az Abbazia, ez az Abbazia! A Pista tegnap is azt mondta: „Te Finesi ezután az Oktogon-terén ne ácsorogj hanem csak nyargalj át. Itt van az aszfaltbetyárok börszéje. Különösen az Abba-

ziába ne tekintess; A ki oda betekint tudod már!” Istenem, csak ne mondta volna legalább. Akkor bizonyosan nem tekintettem volna be. Most itt van! (Féldalt jobbféle hátra tekint.) A szemtelen, mindig jobban közeledik.

A fiatal ur (csakugyan siet Finesi után és nem törődik vele, hogy az aszfaltból a sár nadrágjára fröcsöcsen.)

Finesi: Hiszen alapjában véve nem esunya fickó. Hát ilyenek azok a bizonyos aszfaltbetyárok, a kikről annyit olvastam az újságokban. No, ezen ugyan semmi utálatos sínesen. Még fehér szegfü is van a gomblyukában. Bizonyosan miniszteri segédfogalmazó lesz; ezek szoktak fehér szegfüt hordani. De legalább jobban megnéztem volna. (Féldalt hátratekint.)

A fiatal ur (a ki már csak hat lépésre van Finesi mögött, észreveszi a pillantást és mosolyog.)

Finesi: Szent isten, most megint bolondot csináltam. Hiszen a Pista világosan megmondta azt is, hogy ne tekintgessek hátra még akkor sem, ha a hátam mögött ágyut sütnék el. Az igaz, hogy nem süttöttek el ágyut. Láttam, hogy észrevette; bizonyosan észrevette és mosolygott. Szemtelenül mosolygott,

mint valami fakutya. Ámbár igaz, hogy én még sohasem láttam fakutyát mosolyogni. De volt a mosolyában valami impertinens is. Mintha azt mosolyogta volna a esinos kis bajsza alól, hogy minek szaladok úgy; ne feljek semmit, hiszen én ugyis csak amolyan babfis vagyok! Bakfis! Igen észrevettem, hogy ezt mosolyogta. A nagy leányokra nem mosolyognak így a férfiak. Micsoda, hát én reám szabad ilyen kicsinylőleg, lenézőleg mosolyogni. Azért is elhagyom, hogy utól ne érjen. (El kezd még jobban vágatni.)

A fiatal ur (még kevesebbet törődik a feltürt nadrágjával és egészen a Finesi háta mögé kerül.)

Finesi (szepegve): Jaj már itt van egészen, Még azt is érzem, hogy egyenesen a hátamat fixirozza. Szinte fáj. Csak legalább a köpenyegemet magammal hoztam volna. Ugy szégyenlem magam. Jaj ha valaki meglát, mit gondol felőlem. Különbén, ilyenkor hála Istennek, még senki sem szokott az ismerőseim közzül az utcán járni. No, és aztán ha meglát! ? Hát tehetek én erről? Oka vagyok én annak, hogy utánnam jönnek? Hát mért jönnek utánnam? Mért nem jönnek a Buei után, pedig az már 15 éves és

Halmágyi Sámuel

Megérkeztek: Az őszi és téli újdonságok női és leány felöltök, blouzek dvs választékban.

Női és leány felöltök legnagyobb áruházába, Debrecen, Piacz-u. 47.

== Meglepő olcsó árak! ==

mentális magyar törvényeknek, az 1723: I. és II. törvénycikkeknek, a pragmatika szankciónak vonták le esupán következményeit erre a jelen esetre. Hivatva voltak rá úgy, mint senki más ebben az országban. Az ő elméjük munkájának eredményében az egész ország meggyűdött.

Sulyt óhajtunk rá helyezni, hogy mind e dedukciók egyedül és kizárólag a magyar törvényből folytak. Idegen jogforrást be nem cikelyeztünk, sőt Széll Kálmán miniszterelnök örök időkre bevétette a törvénykönyvbe, hogy Magyarország trónörökösödési rendjének szabályozása egyesegyedül is kizárólag az 1723. évi törvények alapján történt, a trónöröklési rendnek az 1723: I. és II. t.-cikkben való szabályozása ugy keletkezésére, mint föltételeire és tartalmára nézve teljesen önálló; minden, a trónöröklésre vonatkozó kérdés az 1723: I. és II. t.-c. szerint ítélendő meg.

Mi következik ebből?

Következik az, hogy ha mi a kérdés megoldásánál kizárólag a magyar törvénynek, az 1723: évi I. és II. t.-cikknek tettünk eleget és ha idegen jogforrást, házi statutumot be nem iktattuk: úgy a pragmatika szankcióval jut ellenkezésbe mindenki, aki ezt a kérdést ma a törvényhe fektetett elvekkkel ellentétes irányzattal föltámasztani törek-

szik. És a pragmatika szankció lényegével ellentétes tételek hirdetése minő érdeke lehet a magyar politikának és első sorban a függetlenségi politikának?

Mindezek alapján, úgy véljük, hogy ez a jelenlegi kísérlet teljességgel nélkülözi a komolyság pretendálásának még csak jogát is. Visszhang nélkül fog elhangzani a közvéleményben, aminthogy a törvény szilárd alapján áll az ország trónörököse is, aki a családi események közzétételének módjával is, az egész országban örömmel üdvözölt fiutód keresztelési ünnepeinek megállapításával is, egyéb tényeivel is világosan megmutatja, hogy e fogalmak megzavarásának elkerülésére gondja van.

— október 7.

— **Minisztertanács.** Tegnap délelőtt a miniszterelnöki palotában minisztertanács volt, a melyen a kabinetnek valamennyi tagja részt vett.

A képviselőház és a király nevenapja. A király ő Felsege szombati nevenapján a képviselőház üdvözlét Széll Kálmán miniszterelnöknél Csávossy Béla magyar kir. udvari tanácsos, a képviselőház háznagya adta át, a ki a ház képviseletében jelen volt a koronázó Mátyás templomban tartott ünnepi misén is.

— **Apponyi Budapest.** Apponyi Albert gróf a képviselőház elnöke tegnap végleg felköltözött Budapestre és már kora délelőtt a képviselőházba jött, a hol az elnöki jelentéseket fogadta és a

ház több tisztviselőjével tanácskozott. Ma már gróf Eszterházy Kálmán és Nyegre László jegyzők is bejöttek a házba és tanácskoztak Apponyival a ház ügyrendje felől. Nyegre László, a ki tagja a csongrádi vizsgáló-bizottságnak, jelentést tett a csongrádi vizsgálatról is.

— **Az új országházban.** Az új képviselőházban napról-napra több hibát fedeznek fel. Ma körülbelül 40—50 országgyűlési képviselő látogatta meg a házat. A külső ragyogás bámulatba ejtette őket, de megdöbönt mindenki az ülésterem szűk arányai miatt. Szinte pártkülömbőség nélkül kárhoztatták, hogy a 20 év óta épülő és 21 millióba kerülő parlamentnek épen az üléstermei vannak tökéletesen elhibázva. A terem kicsiny, a székek zsufolva vannak egymás mellé rakva, az ülések keskenyek és a gyors mozgás meg van akadályozva az által is, hogy kevés a sarokülés. 26 saroküléssel van kevesebb, mint a régi képviselőházban. Több képviselő már arról beszélt, hogy az üléstermet magát okvetlenül át kell alakítani, esetleg kibővíteni, ami majdnem lehetetlen és ha mégis előállana annak a kényszerűsége, az legalább egy fél millióba kerülne.

Vannak aztán egyéb szembetűnő dolgok: így a gyorsíróknak szintén kevés helyök van és nem a terem közepén, hanem előrészen ülnek, ami már azért is hiba, mert be lévén rekesztve a helyök, nem fordulhatnak a szónok felé, mint a régi házban. Ezen okvetlenül változtatni kell.

Nagy a baj a hírlapírók karzatán is. Lenn és fenn összesen 50 hely van, holott 81 hírlapírónak van szüksége helyreka képviselőházban.

A hírlapírókat különben Apponyi Albert gróf a képviselőház elnöke e hó 7-re hívta meg a képviselőház megtekintésére, ugyanakkor jelöli ki a helyeket is.

Az önálló vámterület.

— okt. 7.

A kiegyezési tárgyalásoknak mind tovább és tovább húzódo folyamata alatt mindinkább előtérbe lép az önálló vámterület dolga.

Hogy immár kétségtelenné vált, az hogy Körber nem kérhetne és nem kaphatna olyan engedményt magyar részről, a melynek segélyével keresztülvihetné a reichsrátban a kiegyezést és miután az osztrák miniszterelnök a tárgyalások folyamán különben is arról győződött meg, hogy Széll Kálmán miniszterelnök semmi lényeges engedménybe belemenni nem hajlandó, sőt a részletkérdésekben is rekompentációkat kell elfogadnia, ha egységet akar és szélső ellenzéki lapok mind erőteljesebben követelik az önálló vámterület felállítását.

Érveiket ismerjük régen részben pártprogramjukból, részben pedig a parlamentben és a sajtóban hangoztatott okoskodásaikból. Ujabbán pedig arra is hivatkoznak, hogy az ország kétharma-

már nem is jár iskolába. az anyja már kínálgatja mindenkinek, Bezzeg ő utána, nem jár senki. (Némi büszkeséggel.) En utánnam pedig már jár. (A cipőjére néz.) Jaj csak hosszabb lenne egy kicsit a szoknyám. A cipőm egészen sáros. . . Igen a Pista csak azt mondta, hogy ilyenkor hátra nem szabad nézni, de azt is mondta, hogy oldalt se szabad nézni. Azért is megnézem. (Benéz egy boltablakba és a nagytükörüvegben látja, hogy kísérője már egészen a nyomában van és erősen fikszirozza.) No, ez már mégis csak szemtelenség. Inkább szólitana meg, minthogy így fixiroz. Szinte éget a szeme: pedig nem is látom. Mit tegyek ha megszólít. A Berta néni azt mondta, hogy ezt mondjam, „Uram, ön téved téved!” A mama ezt mondta: Takarodjék szemtelen, mert különben, rendőrt hívok”. A Pista azt tanácsolta, hogy üssem pofon. most melyik az igazi? . . . Istenem, csak volna itt egalább egy rendőr. Különbén igaz: a mama azt is mondta, hogy előbb próbáljak kitérni. Pédaul álljak meg és nézzek bele egy boltablakba addig, amíg odább megy. Igen: ez lesz a legalkalmasabb, legalább látom az üvegből, hogy mit csinál? (Belenéz egy illatszerez boltablakába.)

A fiatal ur (szintén megáll a háta

mögött. Finesi látja az ablakból hogy megint mosolyog.)

Finesi: Oh, a szemtelen! Megint úgy mosolyog, mintha még csak tíz éves volnék. Legjobb lesz, ha a Pista tanácsát fogadom meg és pofon ütöm. Jaj de jól fog esni! Báresak megszólitana már. . .

A fiatal ur (odalép Finesi mellé és fönhangon megszólitja): Kisasszony ne nehezteljen meg reám, én nem vagyok aszfaltbetyár. . .

Finesi: (föllélekzik. Magában): Oh, tehát ő nem aszfaltbetyár!

A fiatal ur: Ne haragudjék meg reám, de azért követtem eddig. . .

Finesi (fölbátorodva): Ugy-e, hogy megismerkedjék velem? Hát nincs annak más módja?

A fiatal ur (megint mosolyog): Oh, nem találta el. Hanem a pertli. . .

Finesi (rábámul): Miféle pertli?

A fiatal ur: Boesánatot kérek, de a pertli kilóg az övéből az aljból és csak erre akartam figyelmeztetni. Ne haragudjék meg, jó szándékból történt. Ajánlom magama t!

Finesi (megsemmissülve betántorog az illatszerez boltba és ott hangos zokogásban tör ki. Azután elájul, a kereskedő ammoniákat szagoltat vele)

Uj műterem!

nyitottam. **Bátorkodom megjegyezni, hogy nálam tényleg csakis művészi kivitelű képek fognak előállíttatni.**

Van szerencsém a t. ez. közönség tudomására adni, hogy **Piacz-utca 34. sz. alatt, a m. kir. főposta mellett**

nagyobb szabásu fényképészeti műtermet

Tisztelettel **Harth Gusztáv,** fényképész.

dában a vármegyei és városi törvényhatóságok az önálló vámterület felállítására mellett nyilatkoztak meg.

Kétségtelen, hogy a magyar közvéleménynek, vagy legalább is tulnyomó részének rokonszenves a vámsorompók felállítására és hogy ettől nagy közgazdasági eredményeket várnak.

Már most szó sincs arról, hogy a még netalán messze húzódo gazdasági ingadozás helyett mi is a legmelegebben óhajtjuk a végleges, illetve állandó berendezkedést. De mert a dolgok mélyére hatoltunk és mert nem szívesen látnók, ha a vámterület kérdésében kísérletezés esetleg veszedelmes jelleget öltön, higgadtan gondolkozunk a rendkívül nagy jelentőségű és gazdaságilag ma még kiszámíthatatlan eredménnyel járó ügy fölül.

Igenis azt tartjuk, hogy ha Magyarország vitális gazdasági érdekei többé a közös vámterület alapján kielégíthetők nem volnának, ha azt látjuk, hogy a gazdasági életünk a mai osztrák parlamenti viszonyok mellett állandóságot nem nyerhet, nem lehet többé kitérni a vámsorompók felállítására elől. De nem vagyunk türelmetlenek. Eszünkben van Széll Kálmán miniszterelnöknek előre látó, böles jóslata: ne hamarkodjunk el semmit, legyünk türellemmel és megérjük talán igen gyorsan, hogy az önkormányzat hull az önálló vámterület. És nem felejtettük el azt sem, hogy ennek a bekövetkezéséről inkább kell tartani Ausztriának, mint Magyarországnak. Mert nagyobb az érdekeik a közös vámterület fennmaradása mellett és több a veszteni valójuk az önálló vámterület felállítására esetén.

De ismételjük, ezt a fontoskérdést türelmetlenséggel megoldani nem lehet. Mert a mily bizonyos, hogy e végső megoldás esetén mi is veszünk, éppoly bizonyos az is, hogy Széll Kálmán miniszterelnök az ország gazdasági érdekeinek jól megfontoló érdekében cselekszünk akkor, a midőn a lehetőség szerint fenn tartani iparkodik a mai gazdasági berendezkedést. De csak a lehetőségik a törvények és a magyar gazdasági érdekek szigorú szemmel tartása mellett.

És ezért óhajtjuk, hogy az ország közönsége türellemmel várja be a fejleményeket.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Egyházmegyei gyűlés. Ma délután négy órakor Dávidházy János esperes és Nadányi Miklós gondnok elnöklete alatt egyházmegyei ülés lesz az egyháztanács nagytermében, melyet be nem fejezés esetén holnap, azaz szerdán d. e. 9 órakor folytatnak. Ugyanaznap délután 4 órakor az egyházmegyei bíróság tartja ülését, melyen a fegyelmi ügyeket fogják elintézni. Az egyházmegyei gyűlés tárgyaira vonatkozólag részletes sorrend kiadva nincs, de a fontos ügyek kerülven tárgyalásra, a tagok teljes számban való megjelenését kéri az elnökség.

Az udvarias király.

Régi történet egy színésznőről.

A napokban egy cikk jelent meg a Szabadság-ban *Király és asszony* címmel. A tartalma a magyar király, az első magyar ember előzékeny, udvarias modorát jellemezte egy udvari bálon lefolyt jelenetre emlékeztetve. Egy uriaszónak, olvasva a király finom lelkéről, eszébe jutott egy másik történet, a mely talán még jobban mutatja, hogy a király mily egyeneslelkű és mennyire becsüli a feleségét.

Kedves levélírónk így mondja el az esetet:

Sok évvel ezelőtt egy rendkívül szép, barna leány sürgött-forgott a fővárosi színházak öltözőiben napról-napra. Egyik ünnepelt divának volt a komornája, a ki annyira hozzászólt a festett világhoz, a papír-erdőkhöz és vászon-termekhez, hogy egy szép napon kijelentette: biz ő onnan el nem távozik. Megkedvelte a színészeletet s ott hagyta komornai-állását, fölesapott színésznőnek. Mint ilyent érte a nagy szerencse: egy magas katonai méltóság, az akkori budapesti hadtestparancsnok szerelmes szívvél fordult feléje s addig udvarolgatott a tüzes szemű, igéző szépségű barna színésznőnek, míg fülíg szerelmes lett belé. Akkor aztán megkérte, hogy legyen a felesége. A színésznő igent mondott és a hadtestparancsnok és színésznő között létrejött a házasság. Természetes, hogy a hadtestparancsnokné visszavonult a színpadról s ő volt éltető lelke a nagy ur fényével berendezett grófi palotának.

Boldogan éltek az új házások, a mig csak egy nem várt meglepetés érte őket. Mikor házasságuk első hónapjaiban látogatásokat tettek az arisztokrata családknál, nagy keserűség érte a hadtestparancsnokot. Feleségét nem akarták befogadni a társaságba és senki sem adta vissza neki a látogatást. — A kiváló, nageszü katonát végképpen elkésztette ez a dolog. Parádéba öltözött és kihallgatásra jelentkezett a királynál, a ki nagyon kegyesen fogadta kedvelt emberét. A hadtestparancsnok bejelentette a királynak, hogy lemond rangjáról, nyugalomba megy és kérte nyugdíjaztatási kérvényének mielőbb való elintézését.

A király az első pillanatban nem tudta megmagyarázni magának, hogy hü emberét mi készítette erre az elhatározó lépésre. Megkérdezte hát tőle, hogy miért akar nyugalmomba menni.

— Nem tűrhetem azt a mellőzést, melylyel a főúri társaságok viseltetnek nóm iránt!

— Ez az egész? — mondta nevetve a király. — Majd segítünk rajta!

Pár nap múlva nagy lövészények voltak Budapesten. A versenyen kinn volt a hadtestparancsnok a feleségével egy páholyban és — véletlen, vagy nem, — ne kutassuk hogyan: de megjelent a versenyen a király is. A jelenvolt katonai, diplomáciai és polgári előkelőségeket alig üdvözölte a király, a ki gyorsan megszólította a hadtestparancsnokot:

— Egyedül?

— Nem, felség. A feleségemmel vagyok itt.

— Hol van a kegyelmes asszony?

— Amott, a páholyban.

A király szó nélkül a páholy felé tartott és rendkívül szívélyesen, általános feltűnést keltő módon üdvözölte a színésznőtől lett hadtestparancsnoknét. Azután helyet foglalt a páholyban s egy

teljes óra hosszáig társalgott a szép asszonynyal, ki tulboldog volt a királyi kegynek ily hatalmas, valóban érdekes módon való megnyilatkozása által.

Mikor a király eltávozott a páholyból, a főúri hölgyek egymásután mentek látogatóba a hadtestparancsnoknéhoz. Az egész főúri világ meghajolt a király nemes udvariassága előtt. . . .

A pincér egyetemen.

Ha majd megnyílik a debreceni szakiskola.

okt. 7.

Henrik, előadó tanár és fizető pincér bevonul a tanterembe, — hol 12 borzas pikoló élvezi az órákői huszonegyezés gyönyöreit. Felép a katedrúra s megkezd előadását.

— Uraim! — Mielőtt a tárgyra térnék, egy szomorú esetről kell megemlékezniem. Németországban fogházbüntetéssel sújtottak egy fizető pincért, mert uborkasalátáért 12 krajcár helyett tizenötöt számított. E megdöbbentő eset hatása alatt Tuba Jóska első éves hallgató számold le nekem fizető pincérleg a következőket:

Tuba ur: Ignis krmassán. Egy kapucin habbal 16 krajcárért, sör 70, cigaretta összesen 96 krajcár!

Henrik tanár: Szamár vagy Jóska! Ez jó, de nem praktikus. Na Bököm Ede, bontsd ki az ügyet?

Bököm ur: Egy fekete 16, két sör 70, öt cigaretta 10, az összesen egy forint és 16 krajcár! (Büszkén körülnéz.)

Henrik tanár: Ez praktikus, de nem jó. — (Körülnéz.) Na! ki tudja az én rendszeremet?

Kende Maximilián: (billeget) Én! kemásson, — egy kapuciner habbal 16, két sör 70, öt cigaretta 10 — de rég nem volt már szerencsém? — egyéb semmi? — és egyéb semmi, az összesen 1 forint 36 krajcár. . . .

Henrik tanár: — (ragyogó arccal) — Te vagy az én fiam! Nesze két krajcár, végy rajta egy téli kabátot!

—il.

ZENE.

Dóczy-nóták. Ilyen címen jelentek meg Dóczy József dalai és dallamai a Csokonai-kör kiadásában, a Csokonai-kör ajánlásával ellátva. A magyar alföldi életből rajzolt címképpel diszített vaskos füzetben harminc eredeti magyar dalt és dallamot találunk, melyeknek egy részét már jól ismeri, szívesen hallgatja és örömet táncolja a magyar közönség. Meg vagyunk győződve, hogy a zamatos magyarsággal irt dalok és a fülbemészó dallamok csakhamar közkedveltségre jutnak a dalkedvelők és zeneértők legszélesebb köreiben és hogy a Csokonai-kör csak jól felfogott hivatását követte, midőn Dóczy Józsefet, mint debreceni dal- és dallamszerzőt erkölcsileg és anyagilag támogassa első nagyobb nótagyűjteményének kiadásában.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmúzeum, nyitva minden vasárnap és ünneppon d. e. 9—12-ig.

Okt. 7. Jog- és pénzügyi bizottsági ülés délután 3 órakor.

Okt. 7. és 8. Ev. ref. egyházmegyei gyűlés.

Okt. 8. A tanács értekezlete a szervezési szabályzat tárgyában délután fél 4 órakor.

Okt. 12. A debreceni műpártoló egyesület közgyűlése d. e. 11. ó. a városházán.

Okt. 12. A debreczeni jótékony nőegylet közgyűlése.

Okt. 13. A megyei közig. bizottság ülése a városházán.

Okt. 13—21. Őszi nagyvásár.

Október 6.

Kegyelettel emlékezett meg a debreceni közönség az aradi vértanuk halálának 53-dik évforduló napjáról. A magasztos vértanu-halál hőseinek emlékét a róm. kath. egyház és az iskolai ifjúság ünnepelte meg. Nem tudjuk megérteni, miért ne tarthatnának ezen a napon a többi vallásfelekezetek is ünnepet templomaikban? Oly fontos az, midőn a Mindenhatóhoz a köznapi élet porából azokért száll fel a fohász, akik önzetlenül feláldozták a hazáért mindenüket, még életüket is, hogy örökké példát mutató csillagai legyenek a magyar hazaszeregetnek.

A róm. kath. templomban gyászmise volt reggel 9 órakor. A templomot egészen megtöltötte a közönség és a tanuló ifjúság. A derék piarista rend tanárai testületileg jelentek meg a róm. kath. főgimnázium összes tanulóival. Ezen kívül képviselve voltak az összes róm. kath. leány- és fiú-iskolák. Az ünnepi rekviemen dr. Wolaffka Nándor v. püspök celebrált teljes egyházi ornátusban, fényes papi segédlettel. A gyászünnepen közreműködött a Szent-László daloskör, Kovács Károly karnagy vezetésével. Hazafias gyászdalokat énekeltek s végül a Himnuszt adták elő. Megjelent a gyászmisén a 13 negyvennyolcas öreg honvéd is, kiknek egyenruhás csapata dr. Hegedűs Pál honvéd-egyesületi elnök vezetése mellett vonult a templomba.

A róm. kath. főgimnázium ifjúsága külön is megünnepelte a gyásznapot.

Az ev. ref. főiskola ifjúsága szintén szép ünneppel adózott az aradi vértanuk emlékének. Az ünnep a Himnusszal kezdődött, melyet a főiskolai énekkar adott elő. Ezután dr. Ferenczy Gyula akad. tanár, az Irodalmi Társulat felügyelő tanára mondott mély gondolatokban gazdag megnyitó beszédet, amit Gachal János lendületes szavai követték. Majd ismét az énekkar énekelt, mely után Nagy Sándor, a Magyar Irodalmi Társulat elnöke tartott tartalmas emlékbeszédet. — Beszédjével különösen diák társaihoz fordult, intve, kérve őket a hazaszeretet ápolására. A beszéd mély hatást tett s a közönség lelkes tapsával jutalmazta a tehetséges ifjút. Az énekkar éneke előtt Jakab Lajos szavalt még a tőle megszokott gondos, tanulmányra valló szabatossággal.

Az ünnepen jelen voltak: Kiss Áron püspök, Benedek János és Bakonyi Samu orsz. képviselők és még sokan az érdeklődő egyházi s világi notabilitások közül és az egész ifjúság.

A felső kereskedelmi iskola is gyászünnepet rendezett az aradi vértanuk emlékére. Az ünnep igen szépen sikerült. Az ensambléból kivált Dárán Károly és Szathmáry József szavai, valamint Láng Erzsébet zongora- és Engel László hegedűjátéka. Az ünnepet a Szózat elneklése zárta be, melyet a jelenvolt közönség állva hallgatott végig.

Budapesten a gyászünnep a ferendiek belvárosi templomában folyt le, hol reggel 9 órakor Batthányi Lajos gróf, a vértanu miniszterelnök lelkiudvért, majd tíz órakor a tizenhárom aradi vértanukért szolgáltattak misét. A szentélyben felállított ravatal körül 48-as honvédek állottak díszőrséget. Az istentiszteleten jelen volt Damjanich János özvegye, Csatány Lajos és Borszéki Soma miniszteri tanácsosok, több országgyűlési képviselő és 48-as honvéd, a központi honvédválasztmány és honvédmenedékház tagjai, a főváros függetlenségi körei. Az egyetemi ifjúság, mely máskor mindig zászló alatt vonult fel, az idén elmaradt.

Aradról táviratozza tudósítónk: Arad város közönsége az idén is ünnepiesen róta le kegyeletének adóját a tizenhárom vértanu iránt. Jóllehet szakadt az eső, óriási közönség gyűlt össze a városházán, honnan a vértanuk szobrához vonultak. Résztvettek a menetben a budapesti, kolozsvári egyetemek, nagyváradi, eperjesi jogakadémiák küldöttsége sok vidéki küldöttséggel, az összes hatóságok Orbán István főispánnal stb. A rekviemet Csár Czirják minorita rendfőnök mondotta, mely után Bartók Lajos elszavalt alkalmi ódáját, Varjassy Lajos h. polgármester hazafias beszéd kíséretében letette a város koszoruját, Csiky László a szintársulat, Morelli Ferenc a budapesti egyetem koszoruját helyezte a szobortalapzatra. Végül Zilahi Gyula szavalt el Gabányi ódáját. — Este a színházban diszeldadás volt.

Pozsonyból jelentik lapunknak: A jogakadémiai ifjúság ma az aradi vértanukért gyászmisét mondatott a ferendiek templomában. A misén nagyszámú közönség jelent meg. A városi színházban este diszeldadás volt.

* A főispán uton. Puky Gyula főispán holnap Budapestre utazik s csak a jövő héten hétfőn fog visszatérni városunkban.

* Király Gyula gazdasági tanácsos szabadságidejét eltöltvén, tegnap foglalta el hivatalát, átvéve a gazdasági tanácsosi hivatal vezetését.

* Személyi hir. Harmathy Károly nagyváradi kir. táblai bíró tegnap városunkban időzött.

* Debrecen város kilenc kerülete. Régi terv már az, hogy ugy közigazgatási, mint más szempontokból is Debrecen város 3 politikai kerülete 9 közigazgatási kerületre osztassék fel. Az erre vonatkozó tervrajz elkészítésével Vecsey Imre tanácsos. tb. főjegyzőt bízta meg a tanács, aki is most dolgozik a kerületek felosztásán. E szerint Debrecen utcai kilenc kerületbe lesznek felosztva s a

házzám jelzések is változást szenvednek ebben a tekintetben. Vecsey Imre tervrajzát már a napokban teljesen elkészíti, ugy, hogy az már a legközelebbi közgyűlésen tárgyalás alá fog kerülni.

* Katonai elszállások. A helybeli 39. gyalogezred póttartalékosai most vonultak be gyakorlatra s részben a Miklós-utcai laktanyában, részben az e mellett levő katonai lovardában helyeztetek el. Csakhogy a lovardában e hó 11-én megkezdődnek a lovaglőiskolák, a mikor is a póttartalékosok innen a lakossághoz fognak 300-an elszállásoltatni és pedig a Teleky, Vigkedvü Mihály, Timár-utcai lakosokhoz. November elsején pedig, miután a hideg beáll, a többi 300 katona is el fog szállásoltatni és pedig a Kossuth-utcai kerülethez tartozó lakosságnál. Ugyancsak tegnap vonultak be a 3. honvéd gyalogezred póttartalékosai is, a kiket, — miután az összes barakkok zsutolva vannak katonasággal, 4 hétre az I. és II. kerületi lakosságnál fognak elszállásolni.

* A tábori püspök Budapesten. Dr. Belopotoczky Kálmán tábori püspök Temesvárról, hol a hadapród iskola felavató ünnepén az istentiszteletet pontifikálta, Budapestre érkezett és a központi papnevelő intézetben szállt meg. A tábori püspök kedden székhelyére, Bécsbe utazik.

* Párbajellenes szövetség Nagyváradon. A párbaj ellen Nagyváradon, abban a városban, a hol oly sok halálos végű párbajt vívtak vár, szövetség alakult melynek előkészítő végrehajtó-bizottsága a következő előkelő férfiakból áll: Sável Kálmán, Hoványi Géza, dr. Berkovics Ferenc, dr. Grósz Menyhért, Papp Miklós, Mezey Mihály, dr. Sarkadi Lajos, dr. Várady Zsigmond. Ez a bizottság felhívást intéz a társadalomhoz. Hatni kívánnak oly közvélemény kifejlődésére, mely a törvényhozót a becsületsértés és a párbaj szigorubb büntetéssel sújtására, ily értelemben a büntető törvény szigorítására, — az eljáró bíróságot a törvény szigoru alkalmazására, a hírlapirodalmat párbaj hírek közlésének mellőzésére, a párbajozók és becsületsértők legszigorubb megrovására birni volna hivatva. A szövetség alapszabályainak 4-ik pontja szerint a szövetség székhelye Nagyvárad, működési területe pedig egész Magyarország.

* A honvédelmi miniszter és a meztlábos katonák. A póttartalékosok legutóbbi bevonulása alkalmával több honvédeznél előfordult, hogy a legénység egy része elegendő lábbeli híján meztláb vonult ki gyakorlatra. Fejérvary honvédelmi miniszter ma szigoru rendeletet bocsájto't a honvédeznerekhez, hogy a honvédség tekintélyét mélyen sértő ilyen eset, — tudniillik a póttartalékosoknak a városon keresztül meztláb való kivonulása, — többé elő ne forduljon.

* A Csokonai-kör és a Vörösmarty-szobor. A Csokonai-kör a következő levéllel kereste meg a Vörösmarty szoborbizottság elnökét:

Nagyságos Rákosi Jenő urnak, a Vörösmarty-szoborbizottsága elnökének A debreceni Csokonai-kör tisztelettel jelentezik Nagyságodnál, mint a Vörösmarty-szoborbizottsága elnökénél s a pályázatra beérkezett szoborminták között kér egyet a maga kép- és szoborgyűjteménye, a maga Csokonai-szobója részére.

Teljes bizalommal terjesztjük e kérésünket a mélyen tisztelt szoborbizott-

ság elé, mert meg vagyunk győződve, hogy egy Vörösmartyt ábrázoló szobor sehol sem lehet illőbb környezetben, mint annak a Csokonainak képe, szobra, ereklyéi között, a ki a maga tervezett Arpádjával utat tört az 6 Zalánfutásának, nem lehet megfelelőbb városban, mint abban a Debrecenben, melyben a nagy költő a szabadságharc napjaiban legtöbbet aggódott a haza sorsán.

Midőn tisztelettel megújítjuk kérésünket, ünnepiesen kifejezzük még azt az ígéretünket és fogadalmunkat is, hogy nemcsak kegyelettel őrizzük Vörösmartyinak ajándékba kapott szobrát Csokonai szobánkban, hanem hiven igyekszünk követni Vörösmarty szellemét is a Csokonai-körben, a vidéknek ezen még nem nagy érdemű, de buzgó törekvésű irodalmi egyesületében.

A Csokonai-kört és magunkat Nagyságodnak és az egész mélyen tisztelt szoborbizottságnak becses figyelmébe és szíves jóindulatába ajánlva maradunk a Csokonai-kör nevében

hazafias üdvözléssel Debrecen, 1902. okt. 4. Géresi Kálmán elnök. Kardos Albert titkár.

* **Biró előtt.** Takaros kis fehér eseléd állított be tegnap délelőtt a rendőrség büntető osztályába. Csán tépi, csak gyürköl a hüszög zsebkendőjét, de sehogysem tudja elkezdni a mondókáját. Mert hát nagy dolog az, egy tapasztalatlan kis leánynak megállani a rendőrtiszt urak előtt! Hogy-mint is kezdje el azt a nagy panaszt, a mitől majd kettéhasad a szíve?

— Nagy az én bajom, tekintetes rendőrkapitány ur, kezdte el valahára. Tetszik tudni: a Pista nekem örök hűséget fogadott a nyáron, aztán meg-megszegte, másik nyarat sem ért a hű szeretete. Elbagyott hűtlenül, hogy az Isten is úgy áldja meg mind a két kezével! Az volna azért az alázatos instanciám, hogy tessék csinálni valamit azzal a fiúval, hátha visszafordulna még hozzám a szeretetteljes hűségre.

A rendőrkapitány átlátja, hogy bizony nagy a kis lány baja: de még sem segíthet rajta, mert a szerelmet erőltetni nem lehet. Hanem azt a jó tanácsot adta neki, hogy — mert a Pista tiszt szolga egy huszárkapitány-nál — gazdájának panaszolja be, ha a lelkére beszélne a hűségtelennek.

— Nem lehet az instálom, — f akadt szíva a megcsalatott leány.

— Miért nem? — kérdi megütközve a rendőrkapitány.

— Hát csak azért, instálom, mert a Pista meg a kapitány ur együtt jártak hozzánk. Pista én hozzám, a kapitány ur meg a nagyságához; aztán a kapitány ur is hűtlen lett a nagyságához!

* **Népfelkelő szemlék.** A népfelkelői szemlék tegnap zárultak és pedig nagyon rossz eredménnyel. Tegnap 172 helybeli és 193 vidéki jelentkezésre köteles jelent meg a szemlén. Összesen 300 népfelkelő nem jelentkezett az 5 napos szemlén, a kiket szigorúan megfognak büntetni mulasztásukért.

* **Eljegyzés.** Kocián Gyula budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvény széki jegyző eljegyezte Molnár Lukács debreceni tekintélyes kereskedő bájos és nagyműveltségű leányát Mariskát.

* **Vörhenyjárvány Ohaton.** Farkas Berci, a mátai biztos jelentette Simonffy Imre kir. tan. polgármesternek, hogy az Ohat pusztán a gyerekek közt vörhenyjárvány ütött ki s ezért az ottani iskolát bizonytalan időre bezárták, az óvintézkedéseket a járvány elfojtására minden irányban megtették.

* **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalnál tegnap az alábbi haláleseteket jelentették be: Szabó Sándor ev. ref. 10 hónapos, Almády Ernő ev. ref. 20 éves, Kovács Jánosné ev. ref. 43 éves, Temesvári István ev. ref. 2 napos, Sarkadi Erzsébet róm. kath. 3 hónapos, özvegy Vágó Mártonné ev. ref. 61 éves, Lovas Róza ev. ref. 13 hónapos.

* **Meglopott nagykereskedő.** André Gyula nyiregyházi üveg- és porcellán nagykereskedő diszműraktárát alaposan megdézsmálták napokkal ezelőtt. Több mint 500 korona értékű majolika tányérját, kanecseit stb. loptak el. André Gyula az akkoriban elbocsájtott segédjére gyanakodott özv. Görcsösné Rozália debreceni lakosnő Lajos fiára. A debreceni rendőrség is ezen a nyomon kutatott s tegnap Görcsösné Miklós-utcai 42. sz. házában a lopott holmikat meg is találta. Miután azonban a tárgyak megkerültek s André Gyula sem az orgazda, sem a tolvaj megbüntetését nem kívánta, a tetteseket szabadon bocsájtották.

* **Méregkeverő leányok.** Feltűnő letartóztatás történt tegnapelőtt Brestováccon; két szép, fiatal leányt tartóztatott le a csendőrség. Bélies Szidóniát és Lukács Milévat. Mind a kettő vagyonos szülők gyermeke és egymás szomszéd-ságában laktak. Ennek a két leánynak udvarolt Zsifkovics Kósza és Zsifkovics Milán, s kik testvérek voltak. Már húzamosabb idő óta tartott az udvarlás, de az utóbbi időben a leányok azt tapasztalták, hogy a legények mintha nem viseltetnének már azzal a vonzalommal irántuk, mint régebben: azt is kezdték a faluban leszelni, hogy az öreg Zsifkovics vidékről akar hozni feleséget fiai számára. A leányok megrémültek, hogy elvesztik udvarlójukat, kétségbeestek s tanácsért Koszovác Mária-hoz fordultak, aki híres volt arról, hogy kitűnő bájitalokat tud készíteni. A mult héten házi ünnep volt Lukácséknál, melyen részt vett a két Zsifkovics-fiu is s a legényeknek szánt pálinkába nagymennyiségű port tettek. A legények este eltávoztak s másnap reggel mind a kettőt halva találták. A boncolásnál megállapították a mérgezést s a két leányt a kuruzslóval együtt letartóztatatták.

* **A balta.** Kovács Imre újföldi lakos összeperelt egyik mostanában odaköltözött szomszédjával, a kinek jóformán nevét sem tudja. A szóbeszédet tettelegesség követte, a mennyiben az ismeretlen nevű szomszéd baltát ragadott s Kovács Imrét a kezén súlyosan megvagdalta. A rendőrség ebben az ügyben megindította a vizsgálatot.

* **Betörők Szabolcska Mihály bátyjánál.** Szabolcska Mihály temesvári ev. ref. lelkész bátyjának, Szabolcska Lajosnak Karajenőn lévő lakásában, mint a Dél-magyarországi Közlöny jelenti, betörők jártak a minap éjszaka. Szabolcska fölébredt a zajra s botot ragadott. A rablók menekülés közben rálöttek a házigazdára: a golyó Szabolcska száján ment be s állkapcsában megakadt. A költő arra a távirati értesítésre, hogy bátyja megsebesült, Karajenőre utazott.

* **Bábaképzői előadások.** A debreceni bábaképző tanfolyamon tegnap kezdődtek meg az előadások, dr. Kenéz Gyula és dr. Strehlinger Győző vezetése mellett, a tanfolyamnak, mely 6 hónapig fog tartani, ezideig 34 hallgatója van, mely szám azonban még nagyobbodni fog.

* **Az „Angol Klub“ tagjainak figyelmébe.** Az elnökség felkéri azon tagokat,

kiknél a klub könyvtárából könyvek vannak kikölcsönözve, — különösen Rudyard Kipling, Ridder Haggard, Dickens művei, — legyenek szivesek azokat Komlóssy Miklós urhoz Bethlen-utca 8. szám, vagy az iparkamarához haladéktalanul beküldeni.

* **Fogadd be a tótót . . .** Papp István helybeli borbély-segéd nem tudja milyen nemzetiségű volt az a kartárs, a kivel a kocsmában ismerkedett meg s akinek megengedte, hogy egy éjszaka a lakásán meghálhasson, de az tény, hogyha nem is verte ki a házból, de rutul visszaélt jótékonyságával. Mire ugyanis felkelt az előtte ismeretlen kolléga elvitte pénzét s minden értékesebb ingóságát, azok közt 6 darab beretvát. A rendőrség keresi a tolvajt.

* **A sötétben.** A Csicsogó táján történt az eset, amint Mukosi Ferenc panasolta a rendőrségen. Haza felé ment éjszaka s egyszer csak a fal mellől rárontott egy ismeretlen alak s úgy föbeütötte, hogy eszméletlenül terült el a földön. Mikor magához tért Mukosi, átvizsgálta a zsebeit, de nem hiányzott azokból még a zsebkendője sem. Hogy mi szándéka volt a támadónak, még csak nem is sejtji, de valószínű, hogy valami haragosa állott rajta bosszút.

* **Hűtlen hetes.** Fürst Béla helybeli kávé elküldte Leciu János hetesét 46 koronával a piacra bevásárolni. Hanem úgy látszik jó vásárt ebben a dologban csak Leciu János csinált, akinek tegnapelőtt reggel óta színét se látták. Most már nemesak a gazdája, de a rendőrség is igen melegen érdeklődik a hetes holte iránt.

x **A Bikában levő tajték pipa metsző üzlet** f. évi November hóban a városház áttellenében levő Debrecen sörcsarnok épületébe helyeztetik. Az összes berendezés olcsón eladó.

x **Hölgyek érdekében!** Nagymaradék vásár! Legfinomabb és legdivatosabb női ruhakelmék az őszi és téli idényre, ugyis- zinte blous selymek, gyapju és pamut flanelek feltűnő olcsó árban Mezey Gyulánál Piacz. u. 42. Biedermann ház Nagy pénz megtakarítás!

x **Dr. Winkler Jenő.** Egyetemes orvos tudor, fogorvos. Kossuth-utca 26. Fogász naponta délelőtt 10—12-ig; délután fél 3—5-ig. Minden kedden délben 12—1 óráig szegénysorsu fogbetegeknek ingyen rendelés.

x **Chickes férfi-divat** ujdonságok érkeztek Fekete Jakab első-rangu divat üzletében, Fötér, Kistemplom mellett, hol a legszebb divat-kalapok, fehérműmek nyukkendők és minden az uri divat szakmába vágó cikkek olcsón beszerezhetők.

M Ū V É S Z E T.

A debreceni műpártoló egyesület ma kedden délután 5 és fél órakor választmányi ülést, e hónap 12-ikén vasárnap délelőtt 11 órakor pedig rendes közgyűlést tart a városháza nagy tanács-termében, melyre a választmány, illetőleg az egyesület tagjait ezuton is meghívja. Az ülések legfontosabb tárgya a legközelebbi képzőiskola előkészítése lesz, melynek érdekében buzgón munkálkodik az egyesület. A kiállítás november elejére van tervezve és igen sikerültnek ígérkezik. A budapesti művé-

szek támogatása biztosítva van s a budapesti december hóban megnyíló képtárlat jelentékeny része már itt látható lesz.

KÖZIGAZGATÁS.

Városi közigazgatás.

Saját tudósítónktól.

— okt. 7.

Debrecen város közigazgatási bizottsága tegnap délután 4 órától kezdődőleg ülést tartott Puky Gyula főispán elnökelete alatt, melyen az egyes szakeladók terjesztették elő szeptember hóra vonatkozó jelentésüket.

A jelentések a következő fontosabb adatokat tartalmazzák.

(A polgármester jelentése.)

Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester jelentése szerint a rendőrség által a múlt hóban letartóztatott 248 egyén kihágásért, lopásért egy egyén, okirat hamisításért egy egyén. Ezek közül átadatott a kir. ügyészségnek 2, rendőrileg megbüntettetett 248 ember. A városról eltoloncoltak 48 csavargót.

A rendőrfőkapitányság, mint iparhatóság 42 egyént látott el iparendélyvel s iparigazolvánnyal. A házipénztárba iskolai célokra e címen 460 korona folyt be. Munkakönyv kiadatott 56 db.

A katonai létszám Debrecen területén a következő volt: közöshadseregben 1049 ember 473 ló, m. kir. honvédség 568 ember 348 ló.

A lakosság által állami adó fejében befizettetett 67,405 korona és 2 fillér.

A községi bíróság ügyforgalma 429 darab volt, melyből hátralék alig maradt s jobbára mind elintéztést nyert.

Az ülés a polgármester jelentését tudomásul vette.

(A főorvos jelentése.)

Sárváry Gyula dr. tiszti főorvos jelentése szerint a múlt hóban a közegészségügyi viszonyok még kedvezőtlenebbek voltak, mint az előző hónapban.

Héveny ragályos betegségek közül szörványosan vörheny és hasihagymáz esetek észleltek, vörhenyben 3, verhasban 1 haláleset fordult elő.

Szeptember hónapban született a város kül és belterületén összesen 117 fi 106 nő, tehát 223 gyerek. Ezek közül törvénytelen volt 27. Halvaszülettek összesen 7-en.

Meghalt ezzel szemben: 61 fi és 63 nő, összesen tehát 124 egyén. A szaporodás ezek szerint 99, ami elég kedvező arány.

Házasságra lépett ev. ref. 21 pár, róm. kath. 3 pár, gör. kath. 1 pár, zsidó 1 pár, vegyes vallású 6 pár, összesen 32 pár.

A kerületi orvosok által 53 fekvő és 488 nem fekvő városi szegény és beteg eseléd gyógykezelte.

(Börtönök kimutatása.)

Galánffy János kir. ügyész jelentése szerint szeptember hó folyamán a debreceni kir. törvényszék fogházában 76 férfi és 12 nő volt fogva. A múlt augusztus óról pedig fogva maradt 102 fi és 19 nő. Ezek közül szabadult 83 férfi és 18 nő, szeptember hó végén fogva maradt 94 férfi 14 nő.

Az általános állapot egyebekben rend, fegyelem egészségügy és ételmezés tekintetében kielégítő volt.

A rabmunka kedvezmény 1339 korona 74 fillér volt.

(Az adózó Debrecen.)

Debrecen a múlt hóban Fauszt Elek pénzügyigazgató jelentése szerint befizettetett egyenes adóban 69258 kor. 63 fillér, hadmentességi díjban 293 kor. 47 fillér, bélyegjövedékben a megye fogyasztásával együtt 30319 kor. 15 fillér; jogilletékben 16450 kor. 51 fillér, díjjövedékben 1210 kor. 26 fillér, dohányjövedékben a megye fogyasztásával 113917 kor. 13 fillér, fogyasztási és italadóban 25462 kor. 60 fillér.

× **A városi szervezési szabályrendelet.** Debrecen város szervezési szabályrendeletének módosítása tárgyában e hó 8-án újból tanácsi értekezlet lesz a városházán, Komlóssy Artur elnökelete alatt. Az értekezlet fél 4 órakor kezdődik.

× **Jog és pénzügyi bizottsági ülés.** A jog és pénzügyi bizottság ma kedden délután 3 órakor, a városháza közgyűlési termében ülést tart, melynek tárgyai a következők: A világítási vállalatnak 1903. évi költségelőirányzata. A A Bika szálló légegett istálló épületének újból építése. A vásárok és nyílt piacok tartása tárgyában kelt szabályrendelet javaslatra, vonatkozó módosítás. — Egyéb sürgős folyóügyek.

I R O D A L O M.

(C) **Járt utakon.** Erdélyi Ernő, a Győri Hírlap munkatársa elbeszéléseiből és verseiből kiad egy kötetre valót. A nyolc-tíz ives könyv november hónapban jelenik meg s előfizetési ára 2 korona. A megrendelés a szerzőhöz Győrre intézendő.

S P O R T.

Füleslabda-verseny. A debreceni Torna és Kerékpáros-Egylet füleslabda csapata 12-én vasárnap délután fél 3 órakor mérkőzik az Egyetértés műhely telepi sportegyesület csapatával. A debreceni torna és kerékpáros-egylet csapatának összeállítása a következő: Kapuvéd: Székely A. Hátvédek: Balogh I., Oláh M. Fedezetek: Grünvald I. Csűrös I. Grünvald II. Csátárok Csűrös II. Drobny, Deák, Seyfried, Kalmár, Biró, Tóth Mihály tornatanár lesz; belépő-díj 40 fillér.

Debreceni athléta Budapest. Rudolfi Imre, a debreceni torna és kerékpáros-egylet jeles klasszion, sulydobója résztvett a Magyar Athletikai Klub vasárnapi versenyén, melyen Magyarország sulydobó bajnoksága került döntés alá. Megszoktuk már, hogy a budapesti versenyeken a budapesti athléta érvényesülésére sokszor a legdrasztikusabb eszközökhöz folyamodnak, de a Rudolfi esetéhez hasonló rég nem történt. A híre szerencsétlenségére megelőzte; — s mikre a versenyen az első fényes dobást megtette — 12 méter 20 cm. — körüben zengett a *nem érvényes*. Az angolból fordított athletikai versenyszabályok egy homályos, tetszés szerint csavarható pontja alapján diszkvalifikálták. Ugyanigy járt második dobásával — 12 méter 60 cm. — s Magyarország bajnoka lett Kozló pesti athléta (B. E. A. C.) 2 méteres dobással; felhívjuk az esetre ugy a debreceni, mint az összes vidéki sportkörök versenyzőinek figyelmét, hogy mielőtt budapesti versenyen mérkőznének, vessenek számot azzal, hogy a vidék

iránti ellenszenv legtöbbször nehéz sulylyal nyomja le az igazságos viadal mérlegét. Értesülésünk szerint a debreceni torna és kerékpáros-egylet bejelenté az Országos szövetségnek, mert ezelőtt két évvel *Kerekes* debreceni versenyző — ugyanezen verseny szabályok mellett ugyanilyen dobásmóddal ezüstéremmel díjaztatott a M. A. C. egy versenyén.

Nyiregyházi diákok Debrecenben. A nyiregyházi főgimnázium labdarugó és füleslabda csapata, továbbá jobb szertornázói vasárnap délután átrándultak Debrecenbe, hogy erejüket összemérjék az itteni athlétaikkal. Délután fél három órakor az ev. ref. főgimnázium füleslabda csapatával játszottak, majd a szertornázók összehasonlító versenyé után kivonultak a Torna és Kerékpáros-Egylet sporttelepére, hel az egylet füleslabda csapatával mérkőztek. Eredmény 3:0 a debreceni torna és kerékpáros-egylet javára.

S Z I N H Á Z.

Színházi műsor:

Okt. 7. Lotti ezredesei.
Okt. 8. Fernande.
Okt. 9. San-Toy.
Okt. 10. Rejtett arcz.
Okt. 11. Katalin.
Okt. 12. d. u. Romeo és Julia. Este Régi szerető.

— **(Kuruc Fejé Dávid.)** Tegnap este ünnepi előadás volt, a minek észrevehető külsőségei közül említésre méltó, hogy a katona-zenekar megérkezett a közzene ellátása végett, aztán hirtelen eltávozott, anélkül, hogy játszott volna. Továbbá a 13-ik sort az egyenruhás öreg honvédek foglalták el, tizenhárman, mint az igazgató vendégei és türelmes áhittal hallgatták végig az előadást. És ugy látszik az is az ünnepléshez tartozott, hogy *Palágyi Lajos* elimádkozta *Rákosi Viktor* ismeretes Fohászatát, mely szerint éppen a mai napon száz esztendeje annak, hogy — megszületett Kossuth Lajos. Ezen a nyomon a legközelebbi alkalomra ajánlatos lenne, ha november 11-én, Katona születésnapján, Mátyás király haláláról szavalnának ódát, március 15-ikén pedig Arany balladájára. A welszi bárdokra keritenének sort. Az előadás egyébaránt *Kuruc Fejé Dávid* Fényes Samu hazafias szónoklatokban és tulvilági romantikában fuldokló színműve volt. Egy pár kellemetlen jelenség alaposan rongálta a darab hatását. Kérjük a rendezőt, magyarázza meg a drámai hölgyeknek, hogy hihetetlenül operett színű öltözködésbeu, rózsaszín atlasz ruhákkal, csillogó eselh-üvegekkel nem éppen szükséges a divácskák izlését utánozni. Valamint az is fölösleges, hogy félnyolctól féltizenegyig a legesekegyebb változat nélkül kiabáljanak. Egészséges hang ugy is kevés van; ne ronszolják rekedté mindenáron. Szól ez különösen *Jeszenszky* asszonynak, a ki ha kell, ha nem, egyre véresevisongással rohan el és nem jegyzi meg Arany János versét, hogy: pszt! magas hangon kezdettem. Így aztán nem csoda, hogy az „angyal és ördög egyaránt lehet“ recipéje szerint ké-

szült szerep ellentétes színeinek kiemelésére ereje elbágyadt. Csige Ilonka egy csipet természetesség nélkül éppen olyan volt, a milyennek nem kellett volna lennie. Klenovics hőse mintha álarcot viselt volna, a lelki viharok rázudulásától egyetlen arcizma se rezdült meg, csupán fuvolázó hangja esengett édesen és hatalmasan. Esze Tamás tirádáját Sebestyén jól, lelkéből fakadt igazság hangján mondta el; Palágyi Lajos lantosa egyszerű, bensőséges, de nem eléggé egyenletesen kidolgozott alak. Ebergényiné az anyában, Menszáros Margit Juditban tehetségük erényeivel emelkedtek ki az átlag-színészek sorából. Egy pár mellékszereplőt azonban bátran kilehetne cserélni a gyergyói kisvendéglőben apostolkodó művészekkel.

— (A zalameai bíró.) Értékes alkotás felújításra készül a drámai személyzet. Új betanulással előadják Calderon 5 felvonásos színművét: A zalameai bírót, melyben Ujházi mester művészete arat diadalt a Nemzeti Színházban. Makó Lajos igazgatónak is jeles alakítása Pedro Cresfo; Temesvárott már játszotta s ünnepelték érte.

— (Rejtett arc.) A legközelebbi bemutató est pénteken lesz, amikor Blumenthal Oskár *Rejtett arc* című vígjátéka kerül színre, melynek főbb szerepeit Hahnel Aranka, Csige Ilonka, Krémer Jenő és Pataki Béla játsszák.

— (Kinevezés.) A színházi sajtóiroda ma a következő híradást küldte be hozzánk: Makó igazgató a színház jogtanácsosául dr. Varga Lajos ügyvédet nevezte ki.

— (A régi szerető.) Vasárnap este megint új népszínművet adnak. Géczy István munkája ez, *A régi szerető*, melyhez az igazgató új jelmezeket csináltat. A darab a Hortobágyon játszik; Géczy István tavaly nyáron két hétig tanulmányozta a hortobágyi szokásokat és népviseletet.

— (Bródi Sándor új darabja.) Bródi Sándor új darabot írt a Nemzeti Színház számára. A mű három egy felvonásos történeti színműből áll, melyeket a *Király-idillek* közös cím foglal össze.

TAVIRATOK.

A kiegyezés megkötése.

Budapest, okt. 6. (*Saját tudósítónk távirata.*) A Magyar Szó ma esti számában állítólag beavatott forrásból tudni véli, hogy a *kiegyezés megtörtént*. Széll Kálmán azért utazott Bécsbe, hogy a király véglegesítse a tárgyalás eredményeit. Szerinte az új kiegyezés 1905-től 1912-ig lenne érvényes.

A kiegyezés.

Budapest, okt. 6. (*Saját tudósítónk távirata.*) A Neue Fr. Presse ma esti értesülése szerint a *helyzet rendkívül komoly*. A vámtarifa kérdését a két kormány már elintézte; de a gazdasági kiegyezés tárgyában fennállnak a nehézségek. Széll Kálmán miniszterelnök ma hirtelen Bécsbe érkezett, hol rövid ideig marad. A két kormány közt a

tárgyalások teljes megszakításáról még nem lehet szó, bár az is ki van zárva, hogy a király hatalmi szavával véget vethessen a feszült helyzetnek; mert az elintézésre váró kérdések olyanok, hogy a két kormány nem is fordulhat a koronához az ügy eldöntése végett. A király közbelépése csupán arra szorítkozhatnék, hogy a két kormányt rábírija a tárgyalások fonalának újra felvételére.

A lemondás hire.

Budapest, okt. 6. (*Saját tudósítónk távirata.*) Ma Bécsben elterjedt és ide érkezett hír, hogy egyik miniszterelnök beadta lemondását, valótlán.

Az osztrák miniszterek hazamentek.

Bécs, október 6. (*Saját tudósítónktól.*) Körber miniszterelnök, Böhn-Bawerk, Call báró, Giovanelli miniszterek és Stubral osztályfőnök ma reggel Budapestre ideérkeztek.

Kiirtott család.

Bécs, október 6. (*Saját tudósítónktól.*) Förchtgott János bécsi vendéglős ma reggel kiirtotta egész családját. Először forgópisztolyal agyon lötte a feleségét, azután három gyermekét s végül önmagát. Mind az öten meghaltak. A szerencsétlen embert utóbbi időben anyagi gondok sujtották, hiába küzdött, a csapások egymást érték. Elkeseredésben követte el a rémes emberirtást.

A burok gyűlésezenek.

Johannesburg, okt. 5. Tegnap este itt népgyűlés volt, amelyben mintegy 2000 ember vett részt. Elhatározták, hogy politikai egyesületet alakítanak, amelyben a lakosság nézeteit fogják megvitatni.

Gabonatözsde.

Budapest, október 6. (*Saját tudósítónk távirata.*) Déli zárlat. Buzakinálát és vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 40,000 métermázsa került forgalomba 5-től 7 és fél fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek közül rozs és zab 5 fillérrel drágább. Idő: hüvös.

Buza októberre	7.15—06.
" áprilisra	7.32—33.
Rozs októberre	6.30—31.
" áprilisra	6.38—40.
Zab októberre	5.78—79.
" áprilisra	6.05—06.
Tengeri májusra	5.59—60.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Csődbe jutott grófné. A győri kir. törvényszék özv. ifju gróf Batthyány Lászlóné, szül. Wargha Andrienne révfalusi lakos ellen a csődöt elrendelte, és csődbiztosul Proszty János törvényszéki bírót, tömeggondnokul dr. Mayer Lajos, helyettesül dr. Stein Viktor győri ügyvédekkel rendelte ki.

Regénycsarnok.

A szép színésznő.

A Szabadság számára írta: Rudnyánszky Gyula.

Folytatás.

Égető Sándor helyeslőleg bólintott. — Mennyit parancsol, édes szépem? Akár tizszer annyit is szívesen kamat nélkül. De...

Ez a de pedig azt jelentette, hogy a bankigazgató neje hat hétig fürdön lesz, Reichenhallban vagy Tátrafüreden és ezalatt a bus szalmaözvegy a szép Klárikánál szeretni megvigasztalódni.

Muczko Simon meg éppen megkövetelte az engedékenységet, mint a király az adót. A mióta ő a színügyi bizottság elnöke, pedig már tizenégy év óta az, — mindég az volt a szokás, hogy a primadonnák kegyeivel dicsekedhetett! — Klárka, délután elmegyek magához. Ugy-e csinál nekem egy esésze jó fekete kávé?

A második esésze után Muczko ur már rá is gyujtott egy bokra. A harmadik után pedig fölrakta a lábait a divánra és azt mondta a szép színésznőnek, hogy csak üljön oda melléje bátran, nem tudja meg senki!

És a többiek is mind egy huroz pendültek.

Grünhut Elemér, Iringa báró, a két szerkesztő, a városi adóvégrehajtó, Faltea, a dühös oláh, Bene Tóbiás, a színészek vöröshaju uzsorása és ki tudná felsorolni még hányan!

Feeske Zoltán egyik héten a Kürtben, másik vasárnap a Harsonában írt epedő verseket az Egyetlenhez. Holdsugar, hab, köd, lilium, ámbránd, eszmény, virág, harmat: ez volt a „Líriai sóhajok egy szép színésznőhöz” költői lomtára. És mégis, mikor a költő felsütött hajjal, fehér keztyűben először átlépte a paradicsom küszöbét: a legmerészebb hangon mindjárt vizsontszerelmet esdekel.

Varga Kajetán, az adótiszt, elhozta legújabb drámáját. A címszerepet Mezei Klárának írta. Harminenyo népdalbetét volt benne. A darab Shakspeare, Moreto, Tatar Péter, két skót ballada és ismeretlen székely népmesék motívumainak felhasználásával készült hat felvonásban.

Mezei Klára angyali mártíromsággal végig halgatta mind a hatfelvonást és nyomorult, hálátlan szerző végül mégis a szép primadonna csipkés alsó nadrágáról kezdett dithirambusokat szavalni s arra tett gyöngéd célzást, hogy a adótiszt legjobban szereti a esők-adót!

(Folyt. köv.)

Megérkeztek
a legújabb
női ruhaszövetek,
Francia flanelek,

mosó velezek,
szőnyegek

Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utódai.

Vászon készfűhernemű raktárába.
Debreczen, Kistemplom-bazár.

Haszonbérlet.

H.-Nádudvaron, Kaba vasuti állomáshoz közel, gazdasági épületekkel és lakással ellátott ezer kis holdas birtok, melynek egyik fele a „Bojáron“ a másik a „Sóslelken“ fekszik, 1903. év őszétől haszonbérbe adatik. — Érdeklődők részletes fölvilágosítást dr. Igaz Pál békési ügyvédől nyerhetnek.

Olcsóbb, mint bárhol!**Pásztor Gyula és Társa**

vas-, szerszám- és rézárú-kereskedése.
DEBRECZEN, — CSAPO-UTCZA,
Bank-ház.

A nagyközönség szives figyelmét van szereneséknk felhívni vas-, acél- és rézárú-kereskedésünkre. Debrecen, Csapo-utca elején.

Gazdasági eszközök: Lánzos (Sack) ekék, mindenféle ekereszek és kézi szerszámok. Vasboronák, lánzcok. Angol gépszij és gépfelszerelések.

Háztartási cikkek: Takarék tűzhelyek, konyhaedények, solingeni evő szerek, ollók és zsebkések. Épület és butor vasalások. Műszerek minden kézműves számára mérsékelt árak mellett.

Épület vasgerendák: falkötő vasak és fedellemezek külön ajánlat szerint.

Vadászati kellőkek: Vadászfegyverek, revolverek és töltények, úgy szinte mindenféle hozzávaló felszerelések igen jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek

Kert berendezések, tervekészítés saját bokraimmal.

Alkalmi vétel!

Van szerenesém a virágkedvelő közönség szives tudomására hozni, hogy az őszi idény bekövetkeztével szobai berendezésre szolgáló

elő disz-növényeimet

tulhalmazott raktárom miatt a legolcsóbb árban bocsátom áruba, mely alkalom megragadását melegen ajánlom a nagyérdemű közönség figyelmébe. Megjegyzem, hogy növényeim debreczeni vízzel vannak nevelve s így tartóság tekintetében minden máshonnan hozottat felülmulnak.

A vásár alkalmával növényeimet a városház előtti téren fogom árultatni.

Kifogástalan minőségű

jácint és tulipán-hagymálm megérkeztek.

Kertészeti telepem megtekintését kérem!

Kiváló tisztelettel
PACZELT JÁNOS

mag- és virágkereskedő.

Finom izlés! — 0 — 0 — 0 — 0 — 0
0 — 0 — 0 — 0 — 0 Pontos kiszolgálás.

Két utcái butorozott szoba mellékhelyiségekkel kiadó.

Hunyadi-utca 17. sz.

Nőknek ingyen.

iggy hirdetnek mindenféle értéktelen dolgokat.

Hanem én ajánlom, hogy mindenki vegyen az általam feltalált s a legjobbnak bizonyult

Poloska irtó szert,

mely a legbiztosabb szer a világon, mert nem csak a poloskát, hanem a petéit is tökéletesen kiirtja.

1 üveg 1/2 liter 7 korona,
1 " 1 " 13 korona.

Készpénz fizetés mellett.

Tisztelettel:

Swartz Izsó

Debrecen, Zugó-utca 5. szám.

és halhólyag elismeri legbiztosabb óvszer, eredeti párisi csomagolásban. Orvosi tekintélyek ajánlata szerint teljesen biztos és ártalmatlan, tartalmazja 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. Capot americans (rövid): 4, 6, 8, 10. Diana-öv (havi kötszer) 8—11 korona. Dusan felszerelt raktár: irrigátorok, fecskendők, suspensoriumokban stb. Pessarium oclusivum. Mezinga tanár szerint csak orvosi rendeletre adatik ki.

Uj! Aut vaglnal spray! **Uj!**
a legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség ára kor. 15. Képes árjegyzéket, zárt borítékban, titoktartás mellett.

Keleti J. orvos-sebész mű- és kötszergyár. Alapítva 1878.
Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 17.

A legjobb arc-szépítőszer a SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan. } Kitűnő toillet szappanok a

Epe-szappan. } o kenőcs használatához o

Serail-crème. nappali használatra. =

Serail-puder. Kiváló finom arcpor háromszinben, fehér, rózsás és crème 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szajviz. A legjobb szájjviz.

Főraktár: Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Jósza és Jóna urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: ROZSNYAI MATYÁS gyógyszerésztárában, Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerésztárában.

ELSŐ KÉZBŐL LEGJOBBAN VÁSÁROL.

Magyarország legnagyobb hangszergyára réz-, fa-, fuvó- és vonós hangszerekben.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a cs. és kir. közös és a m. kir. honved hadsereg szállítója.

Budapest, II. Lánchíd-u. 3. szám.

Legnagyobb választék az összes hangszerekben.

Hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, klarinetok, trombiták, czimbalmok.

Általam konstruált TÁROGATÓK 30 forinttól feljebb.

Iskola és zongorakeret ingyen.

HARMONIKÁK legjobb, elpusztíthatlan hangokkal. Különlegesség: acélhangu hangverseny harmonikák. Saját minták.

TELJES ZENEKAR FELSZERELÉSEK

= a legjutányosabb árban, előnyös feltételek mellett. =

KEPES ÁRJEGYZEKEK

és pedig külön-külön a) hangszerekről, b) harmonikumokról, c) harmonikákról

== INGYEN ÉS BÉRMENTVE. ==

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.

